

MYKOLAS ROMERIS UNIVERSITY

Algirdas Matkevičius

PROTECTION OF COMMERCIAL SECRETS OF THE COMPANY

Summary of Doctoral Dissertation

Social Sciences, Law (01 S)

Vilnius, 2008

The Doctoral Dissertation was written during the period of 2003-2008 at Mykolas Romeris University.

Scientific supervisor:

Assoc. prof. dr. Dangutė Ambrasienė (Mykolas Romeris University, Social Sciences, Law – 01 S)

The Doctoral Dissertation is defended at the Law Research Council of Mykolas Romeris University:

Chairman of the Council:

prof. habil. dr. Viktoras Justickis (Mykolas Romeris University, Social Sciences, Law – 01S)

Members:

prof. habil. dr. Vytautas Nekrošius (Vilnius University, Social Sciences, Law – 01S)

prof. habil. dr. Borisas Melnikas (Vilnius Gediminas Technical University, Social Sciences, Management and Administration – 03 S)

assoc. prof. dr. Lyra Jakulevičienė (Mykolas Romeris University, Social Sciences, Law – 01S)

assoc. prof. dr. Edvardas Sinkevičius (Mykolas Romeris university, Social Sciences, Law – 01S)

Opponents:

assoc. prof. dr. Tomas Davulis (Vilnius University, Social Sciences, Law – 01S)

dr. Inga Kudinavičiūtė-Michailovienė (Mykolas Romeris University, Social Sciences, Law – 01S)

The public defence of the Doctoral Dissertation will take place at the Law Research Council at Mykolas Romeris University on the 10th of December 2008, at 3:00 PM in the Conference Hall (Room I-414).

Address: Ateities 20, LT-08303 Vilnius, Lithuania.

The Summary of Doctoral Dissertation was sent out on the 10th of November 2008.

The Doctoral Dissertation is available at the library of Mykolas Romeris University (Ateities str. 20, LT-08303 Vilnius, Lithuania) and Martynas Mazvydas National Library of Lithuania (Gedimino av. 51, LT-01504 Vilnius, Lithuania).

MYKOLO ROMERIO UNIVERSITETAS

Algirdas Matkevičius

BENDROVĖS KOMERCINIŲ PASLAPČIŲ APSAUGA

Daktaro disertacijos santrauka

Socialiniai mokslai, teisė (01 S)

Vilnius, 2008

Disertacija rengta 2003-2008 metais Mykolo Romerio universitete.

Mokslinis vadovas:

Doc. dr. Dangutė Ambrasienė (Mykolo Romerio universiteto, socialiniai mokslai, teisė - 01 S).

Disertacija ginama Mykolo Romerio universiteto Teisės mokslo krypties taryboje:

Pirmininkas:

prof. habil. dr. Viktoras Justickis (Mykolo Romerio universitetas, socialiniai mokslai, teisė, 01S)

Nariai:

prof. habil. dr. Vytautas Nekrošius (Vilniaus universitetas, socialiniai mokslai, teisė - 01S)

prof. habil. dr. Borisas Melnikas (Vilniaus Gedimino Technikos universitetas, socialiniai mokslai, vadyba ir administravimas – 03 S)

doc. dr. Lyra Jakulevičienė (Mykolo Romerio universitetas, socialiniai mokslai, teisė - 01S)

doc. dr. Edvardas Sinkevičius (Mykolo Romerio universitetas, socialiniai mokslai, teisė - 01S)

Oponentai:

doc. dr. Tomas Davulis (Vilniaus universitetas, socialiniai mokslai, teisė, 01S)

dr. Inga Kudinavičiūtė-Michailovienė (Mykolo Romerio universitetas, socialiniai mokslai, teisė, 01S)

Disertacija bus ginama viešame Teisės mokslo krypties tarybos posėdyje 2008 m. gruodžio 10 d. 15 val. Mykolo Romerio universiteto konferencijų salėje (I-414 aud.).

Adresas: Ateities g. 20, LT-08303 Vilnius, Lietuva.

Disertacijos santrauka išsiųsta 2008 m. lapkričio 10 d.

Disertaciją galima peržiūrėti Mykolo Romerio universiteto (Ateities g. 20, LT-08303 Vilnius, Lietuva) ir Lietuvos nacionalinėje Martyno Mažvydo (Gedimino pr. 51, LT-01504 Vilnius, Lietuva) bibliotekose.

Algirdas Matkevičius

Protection of Commercial Secrets of the Company

Summary

Relevance and topic of the thesis. The formulation of the chosen thesis, i.e. “Protection of commercial secrets of the Company” directly corresponds to the tendency of the research and also is an object and the subject-matter - it is juridical topic of the objects of industrial property, i.e. the information, which is protected by the company in the form of commercial secrets; the topic which exists in Lithuania and also on the world scale. The research of the concept of the objects that are secrets and are protected by the Company, also the search of the proper type of protection of commercial secrets of the Company, the peculiarities of applying juridical responsibility and the other sides of the research - all these problems are not limited by analysis performed only on theoretical level. The relevance of the research concerning protection of commercial secrets of the Company manifests itself by the opportunity to apply it to practice, and this relevance is given in the thesis: it is presumed, that as concerns the topicalities of protection of commercial secrets of the Companies in Lithuania, these thesis will address to attention of the proficient’s of the law working in practice because they will find organic responses concerning realization of the proper model of protection of commercial secrets. This analysis might be useful either for persons shaping the law policy or participating in law creation in other way, because in thesis in the critical form is represented the valuation of protection of commercial secrets and it’s legal regulation present at nowadays, including the comparable research of legal regulation concerning protection of commercial secrets in Lithuania and setting the fact how it match up

international regulation. The attention must be paid to this fact that during the research process not only the standard legal acts that regulate the protection of commercial secrets were quoted, but other origins concerning practical examples related to courts, also contracts of protection (confidentiality) of commercial secrets were analyzed as well; also in these thesis were learned local researches performed in the field of protection of information of the Company and the same researches performed in foreign countries. Therefore, these written thesis thought it does not claim to be the form of expression of absolute and unarguable truth concerning protection of commercial secrets of the Company must be considered to be further creative input and the component of researches concerning industrial property made in Lithuania; these thesis will be helpful for further discussion when searching for optimal decisions concerning protection of objects that are an industrial property.

The topic of the protection of commercial secrets of the Company associates with questions of daily juridical practice. Very frequent is such a case that when commercial secrets of the Company are equated to Company's confidential information then on the basis of the contract is firm the duty of confidentiality which means the duty not to disclose the secret and valued information which company has, nevertheless, the objects of commercial secrets and the content of the confidentiality duty are not elaborated as such. Method to shape the juridical duty in such means, as to say - establishment of the model of protection of commercial secrets of the Company, must be rejected because it is faulty in the juridical sense. Therefore, the topic of thesis foremost asserts as identification of the objects that are the commercial secrets of the Company, either the both - the elaboration and disclosure of the content of duty of confidentiality. Looking in the horizon of the practical activity, the question is raised of what concrete content the information must be that it might be considered to be commercial secrets of the Company and otherwise - what is considered to be the object of commercial secrets of the Company? What the formal legal criteria are given for information that it would be the commercial secrets of the Company? The information of what content which the Company has is forbidden to protect in the form of protection of the secrets of the Company, or what information of the Company is considered to be public? What proportion the form of protection of commercial secrets of the Company has in comparison with other industrial property's protection forms? On what legal essentials the duty to protect the commercial secrets of the Company is stated? How we must formalize the commercial duties of the Company in a proper and reasonable manner and how we must implement the protection of commercial secrets to work inside the Company? What the opportunities occur to practice the international legal acts in situation of safeguarding the protection of commercial secrets? How to

deal with the questions of the mischief (loss) compensation if we meet with transgression of protection of commercial secrets, and what types of legal responsibility is provided by legal system of the country? These and many other of questions concerning protection of commercial secrets of the Company are considered to be a problem, because of incoherent regulation of protection of commercial secrets in Lithuania, and also an unassuming examples of the courts not hinder somebody to answer properly to many of the questions mentioned above. We do not present all proper list of the problems, nevertheless, after we solve these and many other questions concerning research of the subject of thesis, obvious is the fact, that peculiarities of protection of commercial secrets of the Company become plain for further scientific discussions, all of the problems obtain the meaning for professionals of the juridical science, as well as for practitioners who search for optimal method and means of protection of objects considered to be the Company's industrial property.

The aim and tasks of the research. The aim of the research is to evaluate critically the protection of commercial secrets of the Company in Lithuania. It means that the aim is to analyze basic elements of protection of commercial secrets as follows: to set the objects of protection of commercial secrets and also the proper mechanism of implementation of the protection of commercial secrets in our country, to elaborate opportunities of implementation the protection of commercial secrets in practice, also on the basis of systematic-theoretical analysis of the juridical acts, and the examples of jurisprudence, to verify or deny the *hypothesis*, that the protection of information of the Company in the form of commercial secrets seems to be efficient - it is the legal form of protection of the objects, as they are an industrial property; the form which is achieved naturally and is told easily, opportunities of utilization of which and it's proper protection are dependant on the entirety of these criteria which are framed in the legal acts, and also on capability of State institutions (mostly the courts) to admit and warrant the protection of objects of industrial property.

Having the aim to effect the results of this research, in these thesis are raised the tasks as follows:

- to exhibit the criterion to be applied to information of the formal law; an information which might be considered to be the commercial secrets of the Company;
- to identify proper objects of the protection of commercial secrets of the Company;
- to analyze implementation opportunities and limits of commercial secrets of the Company considered to be the special protection form of the industrial property;

- to set relationship of place and measure of the commercial secrets of the Company taking in consideration other forms of protection concerned with the industrial property;
- to set juridical fundamentals and the genesis of the protection of commercial secrets of the Company;
- to concretize proper means and measures of the protection of commercial secrets of the Company;
- to analyze the particularity of the protection of commercial secrets of the Company in the context of the civil and juridical labour relations;
- on international and regional levels to name international and regional order legal acts which regulate protection of commercial secrets;
- to assess conformance of legal regulation of protection of commercial secrets in the jurisprudence of Lithuania and international item regional law;
- to analyze application peculiarities of civil responsibility in case of violation the protection of commercial secrets of the Company;

Thesis originality and the researches' survey. The research on protection of commercial secrets and the results which were attained on the basis of the research, all of which are represented in the thesis, is the first dissertation in Lithuania, where from the viewpoint of formal legal regulation and also juristic doctrines are analyzed not only the objects of commercial secrets of the Company and the protection of theirs, but altogether the concepts of protection of commercial secrets of the Company and the theories of legal presumptions are unclosed; the requirements to protect confidential information of the Company in the form of protection of commercial secrets are analyzed; the relations of commercial secrets of the Company and of other protection forms of industrial property are represented; and also is named the proper mechanism of implementation of protection of commercial secrets, and concrete measures with the aim to achieve the mentioned targets. In the thesis are generally quoted the origins concerning subject of the research - juridical acts, juridical doctrines, an opinions of authoritative repositories of the law, an attitudes and positions, also the author pursues to find arguments which might to verify or disprove them invoking examples of practice of the courts. Systemic analysis of the questions which are ascribed to the research subject-matter of the thesis and also integrated viewpoint concerning the subject-matter permitted the author of this thesis to assess critically various concepts that concern with protection of commercial secrets of the Company and also theories concerning presumptions, all of which exist on the world scale. At the end of the thesis are formulated the conclusions, given offers

and recommendations answering to the question how to solve these existing problems which might be used in practice, during creation of law processes, also in practice of institutions which apply and explain laws, and ultimately - the trends and perspectives of their further development. We may assume that the results of the research are important for scientific law doctrine of Lithuania and that these results might be used performing pedagogic and educational activities.

The protection of commercial secrets of the Company is such a topic which is analyzed not generally. At the beginning of 2004 we can mark only few articles dealing with this topic which were published in journals intended for lawyers, also in periodicals and internet, and we can find several comments proposed by repositories of law concerned with civil and labour law fields. These are scientific studies of Lithuanian authors - A. Ponomariovas, V. Guobis, U. Pėdnyčia, A. Laurinavičienė, M. Prancevičius which concern with the topic of protection of commercial secrets of the Company. During the latter few years some subsidiary studies came into being which under some aspects might be related to subject-matter of the analyzed topic. It is the studies which authors are: K. Čeredničkaitė, M. Šimkūnas, T. Bagdanskio, U. Petrauskaitė, M. Badaras. M. Matelis and others. The tendency which starts to become clear now is such that more and more lawyers of Lithuania start to analyze topicalities of protection of commercial secrets of the Company, and it lets us to know that enlarge the requirements to take active interest on protection of the objects of industrial property of the Company; and also on the opportunities to apply this protection in Lithuania and abroad. Particularly delighting is the fact that the researches of wide extent are performed and they are going to measure present conditions of protection of industrial objects in Lithuania; also to reflect the standpoint of the companies of our country on the facts that concern protection of the objects of industrial property; to disclose other practical aspects concerning the application of protection of commercial secrets. It would be mentioned the research (conclusions of inquiry performed by experts) concerning protection of commercial secrets of the companies of Lithuania which was performed by advocate's office "Norcouis ir Partneriai" on 2007 and presented during conference on 24th of October, 2007; an inquiry concerning information security in Lithuanian companies in which managers of the companies of Lithuania and the specialists of information technologies (IT) were participating and which on 2007 on October was performed by the company "IBM Lietuva" and the research centre of public opinion and market "Vilmorus".

After summarizing review of the researches performed in Lithuania we can conclude that absolute multitude of studies done by Lithuanian authors are relevant, rich and engaging the reader, nevertheless for one thing only small part of the studies might be subsumed to be scientific-

investigative studies and for another, the studies mentioned above do not examine the protection of commercial secrets by integrated means. On the contrary, an opinions and reasoning of the authors represented by them in the studies concerning topicalities of protection of commercial secrets of the Company and application them to practice generally are based on opinion of concrete field of the law (generally of labour law). We might state that in Lithuania the full-scale and qualitative studies or articles having scientific-cognitive particularity, or discussions on the purposeful and integrated research of the problem of protection of commercial secrets of the Company do not exist. Therefore, the author of this study has an opportunity herewith responsibility for the first research of the problem of protection of commercial secrets of the Company and also for the results which he has derived on the basis of this research.

In the foreign states the situation is different because of plenty researches performed by theoreticians and practitioners of law science, and these researches which are designed for a problem of protection of commercial secrets are given and published in manuals, books, articles, monographs, journals for lawyers and internet. Accessible researches on the protection of commercial secrets of the Company performed by foreign law sphere scientists written in English and Russian from the quantitative and qualitative points of view are noticeably comprehensive. It must be noticed that if we go deep into topicalities of the protection of commercial secrets of the Company, then we particularly appreciate the traditional dispensation of law systems into common and continental systems of the law traditions, and all this determines differences of authors' opinions which accordingly regarding research questions of the topic are conceptual or controversial, or rather contradictory to each other. The leaders of research of protection of commercial secrets of the Company could be considered the layers of United States of America and also of United Kingdom who all represent the system of the common law; it all goes to determine unique standpoint of the authors of English-American tradition concerning topic which is under analyze. We must mention Fenwick West (USA), Michael B. Bixby (USA), R. Mark Halligan (USA), Bernard Loop (USA), Vicente B. Amador (USA), John Hull (United Kingdom), Gregory Sidak (USA), John Lang (United Kingdom), Eli Hellman (USA), Melody Wirtz (USA), Douglas J. Sorocco (USA), Marie-Eve Cote (Canada), Leger Robic Richard (Canada), Pedro A. Padilla (USA), Michael W. Minieri (USA), Mark S. Friedman (USA), Kristen Papatomas (USA), Lawrence F. Camevale (USA), Michele L. Abraham (USA), Dave Drab (USA), William R. Cornish (United Kingdom) and other authors accepting system of the common law, whose opinions are plenty quoted during further discourse. In the states with the continental law, most of origins which author is able to reach are in the studies of scientists situated in Denmark, Germany, Russia, Finland. We

must mention the following authors and their studies where protection of commercial secrets of the Company is analyzed: Ole Borch (Denmark), Lee Reicher (Portugal), Lutz van Raden (Germany), Paul Friederichs (Germany), Francois Dessemontet (France), Vlodymyr Sydenko (Ukrain), Zacco Pill (Germany), Mikko Valimaki (Finland).

After summarizing review of the researches performed in foreign countries we may propose that studies of most of the authors are meaningful, that in these studies are pointedly represented common arguments of the concept and presuppositions concerning protection of commercial secrets; as concerns proper implementation of the protection of commercial secrets, the opinions are expressed hardily. Analysis of these origins, theirs internecine comparison using comparative analysis methods provides an opportunity to appreciate critically various theories of the concept an presuppositions concerned with protection of commercial secrets, to adapt and to shape them for the search of the most proper mechanism of protection of commercial secrets and its implementation, to identify tendencies of development of commercial secrets qua self-contained form of protection of the objects of industrial property in the law jurisprudence of the foreign countries, and at the same time it provides an opportunity reasonably invoke forthcoming results of the researches when looking for national optimal protection of the objects of the industrial property.

Methodology of research. Protection of commercial secrets is analyzed with the reference to postulates of the normativism theory together with an attempt not to pass outside the limits of normative level unless it would be necessary to define the context of the research. When applying comparative and analytical methods various conceptions of the concept and presuppositions concerning theoretical protection of commercial secrets are grouped emphasizing their advantages. The author follows methodological provision that phenomenon which is ascribed to the system of law we can easily identify by analyzing formal attributes of juridical phenomenons.

Likewise when striving for the goals of the research the author for research of juridical reality invokes common methods of scientific cognition and applies both theoretic methodological and concrete instrumental research methods. When applying methods of juridical dogmatics and critical systematic analysis, induction, deduction, synthesis and other subsidiary methods, the author strives for consecutive critical analysis of the prior theories and conclusions which were accepted in the science of law and on which the concept of commercial secrets qua self-contained institute of protection of the objects of industrial property was predicated.

The methods of induction-deduction and synthesis were applied when analyzing common character having theories of the concept and presuppositions of protection of commercial

secrets and empirical data of juridical practice, and also when framing generalizations and preparing conclusions concerning protection of commercial secrets.

When formulating principal concepts of the research (company, commercial secrets, protection of commercial secrets, confidential information of the company, public information of the company, types of commercial secrets, etc.), which in the study is used as important instruments of the research, linguistic-teleological and integrated-systematic methods were applied also.

The method of quantitative analysis of sociological research is applied generally. The concept of protection of commercial secrets is illustrated using examples of practice of the courts and jurisprudence of the law. The author pursued formal analysis of the commercial secrets in a way of descriptive comparison of the practical examples of the Supreme Court of Lithuanian Republic and of Courts of foreign states and also pursued the goals of practical application, and herewith with reference to plenty empirical material to verify some conclusions. Method of systematical analysis gave an opportunity to cast a look into topics of the concept having abstract character and concerning commercial secrets qua a segment of the system which constitutes entirety of industrial property and search for the coincident elements, attributes, relations and differences.

When performing research of protection of commercial secrets the author has invoked juridical acts of Lithuanian Republic and decisions and verdicts of the Supreme Court of Lithuanian Republic which explain and concretize content of the latter. Such choice was determined by the goals of criteria which are formulated in the abstract way and are suggested for commercial secrets and their practical application in our country. The author has chosen such juridical origins in which in the explicit and implicit way are expressed main presuppositions (imperatives) concerning protection of commercial secrets; he analyzes such origins of juridical practice in which necessarily one way or another the aspects are formulated, firmed, explained, developed and all this is applied to protection of commercial secrets. At the same time the author plenty invokes theoretical material of foreign countries, i.e. the studies of foreign authors; he analyzes different theories of the concept and presuppositions of protection of commercial secrets, summarizes the derived data and strives to abstract and group the dominant conceptions concerning with protection of commercial secrets. On the basis of practice of the courts and doctrine of law author searches for juridical arguments which might verify or disprove different theories of concept and presuppositions of protection of commercial secrets and could help to formulate more comprehensive generalizations and also conclusions concerning many phenomena and processes related to commercial secrets and their protection.

The results of the research. In accordance with theoretical and practical arguments of analysis of the researches as well as national and foreign juridical regulation concerning protection of commercial secrets of the Company qua special form of protection of the objects of industrial property, and also collateral juridical origins - doctrine, practice of the courts, opinions of prestigious lawyers and practical examples - in the thesis are deduced the main components of protection of commercial secrets as follows:

- named the basic theories of the concept and presuppositions of protection of commercial secrets;
- concretized and traversed criterion of the formal law which are applied to information, which is pursued to acknowledge and to preserve in the form of protection of commercial secrets;
- assessed the objects of protection of commercial law;
- elaborated juridical means and the measures of protection of commercial secrets including particularity of protection of commercial secrets of the Company considered in the context of the civil and labour relations;
- traversed the peculiarities of application of civil responsibility in a case of violation of protection of commercial secrets of the Company;

Likewise to the results of the research attributable other tasks which were primarily upraised in the thesis. They are as follows:

- named the bearing of commercial secrets of the Company qua special form of protection of industrial property and its location regarding other forms of protection of industrial property;
- disclosed peculiarities of protection of commercial secrets of the Company and possibilities to apply them at international and regional levels, likewise the author analyzes experience and peculiarities of protection of commercial secrets inherent USA;
- assessed juridical regulation of protection of commercial secrets of the Company in Lithuania and its conformity to international and regional law.

The scope and the structure. The scope of the thesis - 201 pages. Thesis consist of introduction review of researches, methodology of the thesis and four parts in which results of the research, the conclusions, recommendations and offers are stated. At the end of the thesis is represented the list of standard juridical acts, practice of the courts, origins of scientific literature and publications of the author which are relative to the topic of the thesis, and also is enclosed the

list of groups of information which presumptively constitutes actual objects of protection of commercial secrets of the Company (annex).

SURVEY OF THE THESIS

Concept of commercial secrets of the Company. In the first part of the thesis “Concept of commercial secrets of the Company” juridical beginning of protection of commercial secrets is analyzed and also investigated theories of the concepts and presuppositions of protection of commercial secrets: theories of following contractual liabilities, relations of confidence and illegitimate appropriation, and unjustified enrichment. The author invokes variety of approach on protection of commercial secrets and stresses traditional differences of continental and common juridical systems. When relative origins are analyzed the author states that disregarding theoretical-doctrinal differences and variety of opinions all of which exist in perspective, the concept of protection of commercial secrets of the Company is universal, and the information which is accepted to be commercial secrets of the Company if it conforms to requirements suggested by the formal law: (1) the criterion of value of information to the Company concerned with it’s public impenetrability; and (2) criterion of institution of protection of information. On the basis of these criterions thereafter information of the Company is analyzed which might acquire juridical form of protection of commercial secrets and might be acknowledged to be the object of protection of commercial secrets of the Company. This part of the thesis has practical importance and therefore at the end of the thesis the list of information of the Company which possibly might be protected in a form of commercial secrets is presented. Though in the form of commercial secrets the wide spectrum of information and interests of the Company might be protected, however, juridical acts imperatively indicate of what content the information of the Company is forbidden to concede and protect qua confidential information of the Company in the form of commercial secrets. At the end of the first part the concept of protection of commercial secrets qua concept of the measure of competitive supremacy of the Company is presented in the context of juridical relations of competition of economic individuals.

Protection of commercial secrets of the Company. The second part of the thesis “Protection of commercial secrets of the Company” is dedicated to the search of proper juridical models of protection of commercial secrets of the Company and implementation of protection mechanism. The means and measures of protection of commercial secrets of the Company are analyzed on the basis of contractual relations and also considering other essentials named by

juridical doctrines of the foreign countries. The main attention is paid to protection of commercial secrets of the Company based on contractual relations, i.e. to civil contracts concerning protection of commercial secrets of the Company (to contracts of confidentiality) and that is why essential and other conditions of these contracts are analyzed, practical importance of provisions of the contract are presented when protecting confidential information of the Company in pre-contractual period, during the period of contractual relations and after when these contractual relations are terminated. Likewise, the peculiarities of protection of commercial secrets of the Company are analyzed during juridical labour relations and also provisions of labour contracts concerning protection of commercial secrets; the assessment of such means of protection and its advantages and disadvantages are represented. Inasmuch noncompetitive agreements are also recognized to be indirect disposition of protection of commercial secrets of the Company these contracts are analyzed together with other implementation mechanisms of protection of commercial secrets. Abreast the protection of commercial secrets of the Company on the basis of contractual relations, examples of protection of commercial secrets of the Company which are firm in the juridical doctrines of USA, United Kingdom and Canada are analyzed when objects of industrial property are protected in the form of commercial secrets without written, scrupulous and clearly defined mutual agreement of the parties, but with theory of confidence of information, goodwill or doctrines of loyalty to employer. At the end of the part the protection of commercial secrets of the Company in company's and shareholders mutual relations is presented.

Regulation of protection of commercial secrets of the Company on international and regional levels. Peculiarities of protection of commercial secrets inherent USA. The third part of the thesis is dedicated to firm the protection of commercial secrets of the Company on international and regional levels and also peculiarities of protection of commercial secrets of the Company are analyzed how they are in six states (New York, Michigan, Texas, Colorado, Washington, California) in USA. The origins of international and regional law are investigated, i.e. Agreement on World Trade Organization (WTO), Annex 1C, Agreement on Trade-Related Aspects of intellectual Property Rights (TRIPS), Paris Convention for the Protection of Industrial Property, North American Free Trade Agreement (NAFTA), European Parliament and of the Council Directive on the Enforcement of intellectual property rights and other juridical origins which in the form of commercial secrets firm in direct or indirect way the protection of the confidential information. Analysis of the experience of the protection of commercial rights of the Company in USA is relevant also, because this State which is strongly developed on the industrial level maintains special juridical regulation and has generally elaborated mechanism of protection of

commercial secrets of the Company which definitely influence international and regional regulation of protection of commercial secrets.

Civil responsibility in a case of violation of commercial secrets of the Company.

In the fourth part of the thesis the author studies peculiarities of application of civil responsibility in a case of violation of protection of commercial secrets of the Company in Lithuania. Here are analyzed possible techniques of litigations, possibilities to defend the offended rights by civil order and other problems application of civil responsibility. After he states the insularity of means of defending by civil order of violated rights which are concerned with properties of industrial property, form of commercial secrets and the objects and the problem of measuring value of objects of protection of commercial rights, the author searches for juridical measures and alternatives for vouchsafe efficient protection of confidential information of the Company, including possible agreements concerning application of forfeit (penalty). In case of violation of commercial secrets of the Company civil responsibility is examined systematically considering common conditions of application of civil responsibility: these are illegitimate actions (6.246 article of the Civil Code of Lithuanian Republic), causality (6.247 article of the Civil Code of Lithuanian Republic), The fault (6.248 article of the Civil Code of Lithuanian Republic), damage (6.24 article of the Civil Code of Lithuanian Republic).

CONCLUSIONS OF THE THESIS

On the basis of performed study of protection of commercial secrets of the Company in the thesis are formulated the conclusions as follows:

Concerning concept of protection of commercial secrets of the Company:

1. The possibilities to protect commercial secrets of the Company are based on various theories of juridical presuppositions of commercial secrets. Each of those - the theories of compliance of contractual relations, credence relations and illegitimate appropriation and unjustified enrichment are relative and the concept of protection of commercial secrets explain individually, subject to peculiarities of ascription of the state to appropriate juridical system juridical regulation and practice of the courts. The protection of commercial secrets in the countries which have continental law traditions, including Lithuania, is based on the theory of contractual relations when the protection of commercial secrets of the Company is firm on the basis of agreement between the parties (contract).

2. In world doctrine of the law exist different theories of juridical presuppositions and the concept of protection of commercial secrets, nevertheless the origins of the formal law (standards having international, regional and national character, and judge-made law acts) the concept of commercial secrets defines equally. There is appreciated an attitude that commercial secrets of the Company is the information of the Company matching juridical criterions of the content of information and protection of this content.

3. The information which consist commercial secrets of the Company must conform the criterion of commercial (economical) value concerned with secrecy of information, with its absence in the public space and also the criterion of institution the mechanism of protection of information on the basis of which the owner of information undertakes rational attempts for protection of the secrecy of information. Information of the Company of appropriate content is forbidden to accept as commercial secrets of the Company and in conformity with the laws it is considered to be public information of the Company.

4. The objects of protection of commercial secrets of the Company might be considered information of the Company of particularly wide content which conforms the criterions suggested to information of the formal law and protection of it, including, but not limiting with management of the company, planning, production, technique, science technologies, finance market, partners, process, negotiations, contracts and information of other content.

Concerning implementation of protection of commercial secrets of the Company:

5. As relative advantages of the form of protection of commercial secrets over other forms protection of industrial property is considered an opportunity to protect confidential information of the Company of particularly wide content, absence of formal juridical registration procedures and the opportunity for permanent protection of information of the Company.

6. Proper implementation of the protection of commercial secrets of the Company depends not only upon juridical regulation of commercial secrets and practice of the courts of the country. On the basis of the definition of the concept of commercial secrets the owner of the information must independently implement one of criterions of protection of commercial secrets and undertake rational physical, technical, juridical, organizational and other measures by means of which is tracing for protection of information.

7. The model of protection of commercial secrets in the countries having continental system of the law, including Lithuania, is implemented on the basis of contractual juridical relations, i.e. after framing an self-supporting agreement concerning protection of the commercial

secrets of the Company or including provisions of protection of commercial secrets of the Company into the content of civil or labour contracts or non-competitive agreements.

8. The model of protection of commercial of secrets of the Company in the countries with the common law (USA, United Kingdom, Canada and Australia) is implemented on the basis of contractual juridical relations, and also applying doctrines of credence and goodwill the content of which is developed in practical cases of the courts.

Concerning protection of commercial secrets on international and regional levels:

9. The protection of commercial secrets is warranted on international, regional and national levels. Though international and regional regulation of protection of commercial secrets is not developed, nevertheless these forms of protection of industrial property is firm directly in Agreement on World Trade Organization (WTO), annex 1C, Agreement on Trade-Related Aspects of intellectual Property Rights (TRIPS) and indirectly protection of commercial secrets firms Paris Convention for the protection of Industrial Property.

10. The protection of commercial rights in Lithuania absolutely conforms to international requirements suggested for protection of commercial secrets and is protected by civil, labour and competitive law science standards.

Concerning civil responsibility in a case of violation of protection of commercial secrets of the Company:

11. On the basis of analysis of juridical acts of Lithuanian Republic the civil responsibility in a case of violation of protection of commercial secrets of the company originates on the basis of contractual juridical relations when from the content of the contract it is possible to determine strictly the objects of commercial secrets which are protected and for protection of which an agreement is firm. Contractual civil responsibility is applied to employees of the Company, clients, kontrahents, partners and other third persons.

12. In exclusive cases the civil responsibility can rise on the basis of the delict - i.e. as consequence of common character duty to protect entrust commercial secrets provided by the law. Tortious civil responsibility might be applied to members of board of the Company and members of council of beholders.

13. An attributes of the objects of commercial secrets of the Company (intangible assets, definite valuation of which often is impossible) motivate the parties to apply contractual civil responsibility not emphasizing compensation of the loses but making agreement for forfeit

(penalty) qua application of the form of civil responsibility for the fact of violation of the contract itself. The attention must be drawn to the fact that fixing the amount of forfeit (penalty) it is necessary not to violate principles of justice, rationality and fairness provided by Civil Code of Republic of Lithuania.

RECOMMENDATIONS AND PROPOSALS

With reference to the performed study of protection of commercial secrets of the Company and on the basis of formulated conclusions likewise are given the following recommendations concerning protection of commercial secrets of the Company:

1. When pursuing an effective protection of commercial secrets in Lithuania, contractual juridical relations is advisable on the basis of which the duty of confidentiality is established between parties, and strictly and precisely is determined information or the criteria on the basis of which the information of appropriate content is accepted to be the object of the protection of commercial secrets of the Company (the list of commercial secrets of the Company is assigned). Otherwise, the risk is taken not to prove the sufficient juridical basis concerning liabilities of confidentiality and this will preclude the successful implementation of civil responsibility or the other kind juridical responsibility.

2. It is recommended to firm self-dependent contracts of civil rights concerning protection of commercial secrets of the Company and to ascertain in them the objects of the protection of commercial secrets (the subject-matter of the contract), and to elaborate in them violations of duty of confidentiality, also to infirm the term of protection of the information and concretize the conditions of application of civil responsibility and other conditions of protection of commercial secrets of the Company. If self-dependent contract is absent, it is necessary to include provisions of confidentiality into civil and labour contracts, either to non-competition agreements.

3. It is recommended to implement actively the protection of commercial secrets of the Company and to take measures of physical, technical, organizational and other character in order to vouchsafe the protection of information. In this way is implemented one of criteria of protection of commercial secrets, and to the purpose the contracts of confidentiality must be framed with employees, partners, clients and other persons who potentially strike a risk concerning protection of commercial secrets of the Company.

4. The qualities of the objects of the protection of commercial secrets of the Company (intangible assets definite valuation of which often is impossible) create the problems of averment of amount of losses. Therefore, it is recommended on the basis of contractual relations to assign and apply the contractual civil responsibility at the same time stressing not the compensation of losses, but making agreement for forfeit (penalty) qua application of the form of civil responsibility for the fact of violation itself.

After performing the study of protection of commercial secrets of the Company some imprecisions of juridical regulation of Lithuanian Republic are noticed, therefore, it is **recommended:**

1. To coordinate concepts and terminology used in juridical acts of Lithuanian Republic and sacred for protection of commercial secrets. When determining the concept of commercial secrets in different juridical acts of Lithuanian Republic it must be suitable to discard existing concepts which indicate the kind of information of commercial secrets, and the concepts used in juridical acts of Lithuanian Republic “commercial industrial secrets” (Civil Code of Lithuanian Republic (Valstybės Žinios, 2000, Nr. 74-2262)), “commercial technological secrets” (Labour Code of Lithuanian Republic (Valstybės žinios, 2002, Nr. 64-2569)), “commercial industrial secrets” (Law on Banks of Lithuanian Republic (Valstybės žinios, 2004, Nr. 54-1832)) to exchange to concept „Commercial Secrets” which in juridical acts of Lithuanian Republic is used in one accord.

2. To specify concepts and terminology used in international juridical documents - Agreement on World Trade Organization, Annex 1C, Agreement on Trade-Related Aspects of intellectual Property Rights (Valstybės Žinios, 2001, Nr. 46-1620) and the concept “protection of commercial secrets” firm article 39, section 7 of the Agreement exchange into concept “Protection of Undisclosed Information”.

3. To exchange part 4 of 16th article of the Law of Competition of Lithuanian Republic (Valstybės žinios, 1999, Nr. 30-856) in which prohibition is assign for persons, for whom the commercial secret became known because of relations of the labour or other contractual relations with industrial individual, to use this information after non the less than one year from the expiration of labour or other relations and to institute the longer term of protection of commercial secrets of the Company. Taking into account juridical experience of foreign countries, the legitimate is the term of two up to five years.

LIST OF SCIENTIFIC PUBLICATIONS

1. Algirdas Matkevičius. The object of commercial secret of the Company // *Jurisprudencija*, 2007, № 10(100), P. 84-91.
2. Algirdas Matkevičius. Civil responsibility in a case of violation of protection of commercial secrets of the Company // *Jurisprudencija*, 2008, № 5 (107), P. 50-60.

CURRICULUM VITAE

Date and place of birth: 1st of May, 1979, Vilnius
Nationality: Lithuanian
Contact data: Mokyklos St. 26-15, Vilnius
Tel. +37052650999; +37062018069
E-mail: algirdas.matkevicius@yahoo.com or
algirdas@investorsforum.lt

Family status: single
Background: since 2003 is a graduate student and lector of Civil and commercial Law Cathedral of Law Faculty at Mykolas Romeris University;
2001-2003 was Law sciences Master;
specialization - civil, commercial, investment's and the international sport's Law;
2001-2003 scientific internship in Universities of Copenhagen (Denmark) and Orlando (USA);
1997-2001 Bachelor of Law sciences;
1997 graduated from Vilnius Sietuvos secondary school.

Work experience: since 2008 works as a lawyer "Eurovaistinė" Ltd.;
since 2005 works as assistant in the Cathedral of civil and commercial Law in Mykolas Romeris University;
enunciated subject - Civil Law (special part);
2003-2008 was working as a lawyer-advisor in association of foreign investors "Investors' Forum";
2005-2007 was working as a lawyer-consultant at Vilnius city Municipality, in the centre of juridical help;
2005-2008 was working as a lawyer in European Parliament institution and represented the interests of the members of European Parliament;
2001-2003 was working as a lawyer "NIK" Ltd.

Other activities: is the member of association of young scientists, is active participant of seminars, conferences and discussions on the questions and issues of the Law.

Language skills: Lithuanian (native); English (excellent); Russian (good); Danish (moderate).

Computer skills: works with main user's programs: MS Office (MS Word, MS Excel, MS Power Point and MS Outlook), Internet Explorer and others.

Personal qualities:

responsible, studious and striving only for first-class results.

Algirdas Matkevičius

Bendrovės komercinių paslapčių apsauga

Santrauka

Darbo aktualumas ir problematika. Pasirinktos temos – „Bendrovės komercinių paslapčių apsauga“ – formuluotė tiesiogiai atspindi darbo tyrimo kryptį, tyrimo objektą ir dalyką – pramoninės nuosavybės objektų, t.y. bendrovės informacijos, saugomos komercinių paslapčių forma, teisinę problematiką Lietuvoje ir pasaulyje. Bendrovės komercinių paslapčių apsaugos sampratos ir objektų tyrimas, tinkamo bendrovės komercinių paslapčių apsaugos modelio paieškos, teisinės atsakomybės taikymo ypatumai ir kiti tyrimo aspektai neapsiriboja teorinio lygmens analize. Bendrovės komercinių paslapčių apsaugos tyrimo aktualumas pasireiškia darbe pateikiamo tyrimo galimybe praktiniam pritaikymui: tikėtina, pastarasis darbas atkreips teisės praktikos žinovų dėmesį dėl bendrovės komercinių paslapčių apsaugos aktualijų Lietuvoje, kurie ras susistemintus atsakymus dėl tinkamo komercinių paslapčių apsaugos modelio realizavimo. Analizė turėtų būti naudinga ir teisėkūros politiką formuojantiems ar kitaip teisėkūroje dalyvaujantiems asmenims, kadangi darbe pateikiamas kritinis dabartinio komercinių paslapčių apsaugos teisinio reglamentavimo įvertinimas, įskaitant palyginamąjį tyrimą dėl Lietuvos komercinių paslapčių apsaugos atitikimo tarptautiniam reglamentavimui. Atkreiptinas dėmesys, jog tyrimo metu remtasi ne tik teisės norminiais aktais, reglamentuojančiais komercinių paslapčių apsaugą, tačiau analizuoti ir kiti šaltiniai, susijusios teismų praktikos pavyzdžiai, komercinių paslapčių apsaugos (konfidencialumo) sutartys, remtasi bendrovės informacijos apsaugos srityje atliktais vietos ir užsienio šalių tyrimais. Taipogi, pastarasis darbas, nepretenduojantis būti absoliučiai neginčijamų tiesų dėl bendrovės komercinių paslapčių apsaugos išraiškos forma, laikytinas dar vienu kūrybiniu indėliu ir sudedamąja pramoninės nuosavybės tyrimų Lietuvoje dalimi, kuri pasitarnaus toliau diskutuojant ir ieškant optimalių sprendimų dėl pramoninės nuosavybės objektų apsaugos.

Bendrovės komercinių paslapčių apsaugos problematika sietina su daugeliu kasdieninės teisinės praktikos klausimų. Dažnas atvejis, kuomet bendrovės komercinės paslaptys prilyginamos konfidencialiai bendrovės informacijai, sutartiniais pagrindais įtvirtinama konfidencialumo pareiga neatskleisti slaptos ir vertingos bendrovės informacijos, tačiau patys komercinių paslapčių objektai, konfidencialumo pareigos turinys, nėra detalizuojami. Pastarasis teisinės pareigos formavimo būdas arba teisinis bendrovės komercinių paslapčių apsaugos modelio nustatymas yra nepriimtinas ir teisiškai ydingas. Todėl, pirmiausiai darbo problematika pasireiškia bendrovės komercinių paslapčių objektų identifikavimu, taip pat konfidencialumo pareigos turinio detalizavimu ir atskleidimu. Praktinėje veikloje neretai klausiami kokio turinio informacija realiai galėtų būti laikoma bendrovės komercinėmis paslaptimis arba kas yra laikytina bendrovės komercinių paslapčių objektais? Kokie formalieji teisiniai kriterijai keliami bendrovės komercinės paslaptis sudarančiai informacijai? Kokio turinio bendrovės informaciją draudžiama saugoti

bendrovės komercinių paslapčių apsaugos forma arba kokia bendrovės bendrovės informacija pripažįstama vieša? Koks yra bendrovės komercinių paslapčių formos santykis kitų pramoninės nuosavybės apsaugos formų atžvilgiu? Kokiais teisiniais pagrindais nustatoma pareiga saugoti bendrovės komercines paslaptis? Kaip tinkamai ir pagrįstai įforminti bendrovės komercines paslaptis ir realizuoti komercinių paslapčių apsaugos mechanizmą bendrovėje? Kokios yra tarptautinės teisės aktų taikymo galimybės užtikrinant komercinių paslapčių apsaugą? Kaip sprendžiami žalos (nuostolių) atlyginimo klausimai esant bendrovės komercinių paslapčių apsaugos pažeidimams ir kokias teisinės atsakomybės rūšis numato šalies teisinė sistema? Šie ir daugelis kitų su bendrovės komercinių paslapčių apsauga susijusių klausimų laikytini problemineis, kadangi padrikas komercinių paslapčių apsaugos reglamentavimas Lietuvoje ir kuklūs teismų praktikos pavyzdžiai neleidžia išsamiai atsakyti į daugelį iš aukščiau išvardintų klausimų. Tai tikrai nėra išsamus probleminių klausimų sąrašas, o atsakius į pastaruosius ir daugelį kitų temos tyrimo dalyko klausimų, bendrovės komercinių paslapčių apsauga ir jos ypatumai tampa atvirais tolimesnėms mokslinėms diskusijoms, įgyja reikšmę teisės mokslo specialistams, taip pat ir praktikams, ieškantiems optimalių būdų ir priemonių saugant bendrovės pramoninės nuosavybės objektus.

Tyrimo tikslas ir uždaviniai. Tyrimo tikslas yra kritiškai įvertinti bendrovės komercinių paslapčių apsaugą Lietuvoje. Tai reiškia, jog siekiama ištirti pagrindinius bendrovės komercinių paslapčių apsaugos elementus: nustatyti komercinių paslapčių apsaugos objektus ir tinkamą komercinių paslapčių apsaugos įgyvendinimo mechanizmą šalyje, detalizuoti komercinių paslapčių apsaugos praktinio pritaikymo galimybes, o taip pat, remiantis sistetine–teorine teisės aktų analize bei jurisprudencijos pavyzdžiais, patvirtinti arba paneigti *hipotezę*, jog bendrovės informacijos apsauga komercinių paslapčių forma yra efektyvi, lengvai įgyjama ir lengvai užtikrinama teisinė pramoninės nuosavybės objektų apsaugos forma, kurios panaudojimo galimybės ir tinkama apsauga priklauso nuo teisės aktuose formuluojamų kriterijų visumos bei atitinkamų valstybės institucijų (pagrindė teismų) gebėjimo pripažinti ir užtikrinti pramoninės nuosavybės objektų apsaugą.

Siekiant tyrimo tikslo ir rezultatų, darbe keliami šie uždaviniai:

- atskleisti formaliosios teisės informacijai keliamus kriterijus, kuri galėtų būti pripažįstama bendrovės komercinėmis paslaptimis;
- identifikuoti tinkamus bendrovės komercinių paslapčių apsaugos objektus;
- išanalizuoti bendrovės komercinių paslapčių, kaip specialios pramoninės nuosavybės apsaugos formos, taikymo galimybes ir ribas;

- nustatyti bendrovės komercinių paslapčių vietą ir santykį kitų pramoninės nuosavybės apsaugos formų atžvilgiu;
- nustatyti teisinius pareigos saugoti bendrovės komercines paslaptis atsiradimo pagrindus;
- konkretizuoti tinkamus bendrovės komercinių paslapčių apsaugos būdus ir priemones, išanalizuoti komercinių paslapčių apsaugos specifiką civilinių ir darbo teisinių santykių kontekste;
- įvardinti tarptautinio ir regioninio pobūdžio teisės aktus reglamentuojančius komercinių paslapčių apsaugą tarptautiniu ir regioniniu lygmenimis; apžvelgti bendrovės komercinių paslapčių apsaugos ypatumus JAV;
- įvertinti Lietuvos komercinių paslapčių apsaugos teisinio reglamentavimo ir jurisprudencijos atitikimą tarptautinei ir regioninei teisei;
- išanalizuoti civilinės atsakomybės bendrovės komercinių paslapčių apsaugos pažeidimų atvejais taikymo ypatumus.

Darbo naujumas ir tyrimų apžvalga. Darbe pateikiamas bendrovės komercinių paslapčių apsaugos tyrimas ir tyrimo pagrindu gauti rezultatai yra pirmoji Lietuvoje disertacija, kurioje formalaus teisinio reglamentavimo, teisinių doktrinų požiūriais yra analizuojami ne tik bendrovės komercinių paslapčių objektai ir jų apsauga, tačiau kartu atskleidžiamos bendrovės komercinių paslapčių apsaugos sampratos ir teisinių prielaidų teorijos, analizuojamas poreikis saugoti konfidencialią bendrovės informaciją komercinių paslapčių apsaugos forma, pateikiamas bendrovės komercinių paslapčių santykis kitų pramoninės nuosavybės apsaugos formų atžvilgiu, įvardijamas tinkamas komercinių paslapčių apsaugos įgyvendinimo mechanizmas ir konkrečios priemonės tikslui realizuoti. Darbe plačiai remiamasi temos tyrimo šaltiniais – teisės aktais, teisės doktrinomis, autoritetinių teisės žinovų nuomonėmis, požiūriais ir pozicijomis, taip pat ieškoma jas pagrindžiančių ar paneigiančių argumentų teismų praktikos pavyzdžiuose. Disertacijos tyrimo dalykui priskirtų klausimų sisteminė analizė, kompleksinis požiūris į tyrimo dalyką leido darbo autoriui kritiškai vertinti įvairias, pasauliniu mastu egzistuojančias bendrovės komercinių paslapčių apsaugos sampratas ir prielaidų teorijas. Darbo pabaigoje formuluojamos išvados, pateikiami pasiūlymai ir rekomendacijos kaip spręsti išryškėjusias problemas, kurios gali būti panaudojamos praktikoje, teisėkūros procesuose, teisės taikymo ir aiškinimo institucijų darbe, tolesnio plėtojimo tendencijos ir perspektyvos. Manytina, tyrimo rezultatai svarbūs Lietuvos mokslinei teisės doktrinai ir gali būti panaudoti pedagoginėje ir edukacinėje veikloje.

Bendrovės komercinių paslapčių apsauga nėra plačiai nagrinėjama tema. Pastarąja tematika, 2004 metų pradžioje išskirtini tik keletas straipsnių, publikuotų teisininkams skirtuose žurnaluose, periodinėje spaudoje, internete, taip pat pavieniai komentarai, kuriuos pateikia civilinės ar darbo teisės šakų praktikos žinovai. Tai Lietuvos autorių – A. Ponomariovo, V. Guobio, U. Pėdnyčios, A. Laurinavičienės, M. Prancevičiaus darbai bendrovės komercinių paslapčių apsaugos tematika. Per pastaruosius ketverius metus atsirado papildomų darbų, kurie vienu ar kitu aspektais, sietini su nagrinėjamos temos dalyku. Tai – K. Čeridničenkaitės, M. Šimkūno, T. Bagdanskio, U. Petrauskaitės, M. Badaro, S. Matelio ir kitų autorių darbai. Ryškėjanti tendencija, jog vis daugiau Lietuvos teisininkų imasi nagrinėti bendrovės komercinių paslapčių apsaugos aktualijas, leidžia manyti, jog didėja poreikis aktyviai domėtis bendrovės pramoninės nuosavybės objektų apsauga, apsaugos taikymo galimybėmis Lietuvoje ir už jos ribų. Ypatingai džiugina, jog atlikti plataus masto tyrimai, kuriais siekiama konstatuoti esamą pramoninės nuosavybės objektų apsaugos būklę Lietuvoje, atspindėti šalies bendrovių požiūrį dėl pramoninės nuosavybės objektų apsaugos, atskleisti kitus bendrovės komercinių paslapčių apsaugos taikymo praktinius aspektus. Paminėtini 2007 metais advokatų kontoros „Norcous ir Partneriai“ atliktas ir 2007 m. spalio 24 d. konferencijos metu pristatytas tyrimas (ekspertinės apklausos išvados) dėl paslapčių apsaugos Lietuvos įmonėse, bendrovės „IBM Lietuva“ bei visuomenės nuomonės bei rinkos tyrimų centro „Vilmorus“ 2007 metais spalio mėnesį atlikta ir pristatyta Lietuvos įmonių vadovų ir informacinių technologijų (IT) specialistų apklausa dėl informacijos saugumo Lietuvos įmonėse.

Apibendrinus Lietuvos tyrimų apžvalgą, manytina, jog absoliuti dauguma Lietuvos autorių darbų yra aktualūs, vertingi ir sudominantys skaitytoją, tačiau, pirma, labai maža darbų dalis priskirtina moksliniams–tiriamiesiems darbams, antra, paminėti darbai netiria bendrovės komercinių paslapčių apsaugos kompleksiskai. Priešingai, darbuose pateikiamos nuomonės arba autorių samprotavimai paprastai remiasi konkrečios teisės šakos (paprastai darbo teisės) požiūriu dėl bendrovės komercinių paslapčių apsaugos ar jos taikymo aktualijų. Tenka konstatuoti, jog plačių ir kokybiškų tyrimų arba mokslinio pažinimo straipsnių, diskusijų, kryptingai ir kompleksiskai tiriant bendrovės komercinių paslapčių apsaugą Lietuvoje, nėra. Vadinasi, darbo autoriui tenka galimybė, o kartu ir atsakomybė dėl pirmojo bendrovės komercinių paslapčių apsaugos tyrimo ir jo pagrindu gautų rezultatų.

Situacija kitokia užsienio valstybėse, kur gausu teisės mokslo teoretikų ir praktikų atliktų tyrimų, kurie pateikiami ir publikuojami komercinių paslapčių apsaugai skirtuose vadovėliuose, knygose, straipsniuose, monografijose, teisininkų žurnaluose ar internete. Prieinami užsienio šalių teisės mokslininkų praktiniai bendrovės komercinių paslapčių apsaugos tyrimai anglų

ir rusų kalbomis yra gerokai išsamesni kiekybiniu ir kokybiniu požiūriais. Pastebėtina, jog gilinantis į bendrovės komercinių paslapčių apsaugos aktualijas, ypatingai jaučiamas tradicinis teisės sistemų skirstymas į bendrąją ir kontinentinę teisės tradicijų sistemas, o tai lemia autorių nuomonių skirtumus, kurie atitinkamai temos tyrimo klausimais yra konceptualūs, kontraversiški ar net vienas kitam prieštaraujantys. Bendrovės komercinių paslapčių apsaugos tyrimų lyderiais laikomi Jungtinių Amerikos Valstijų ir Jungtinės Karalystės teisininkai, atstovaujantys bendrosios teisės sistema, o tai apsprendžia savitą anglo-amerikiečių tradicijos autorių požiūrį nagrinėjama tematika. Paminėtini Fenwick West (JAV), Michael B. Bixby (JAV), R. Mark Halligan (JAV), Barnard Loop (JAV), Vicente B. Amador (JAV), John Hull (Jungtinė Karalystė), Gregory Sidak (JAV), John Lang (Jungtinė Karalystė), Eli Hellman (JAV), Melody Wirtz (JAV), Douglas J. Sorocco (JAV), Marie-Eve Cote (Kanada), Leger Robic Richard (Kanada), Pedro A. Padilla (JAV), Michael W. Minieri (JAV), Mark S. Friedman (JAV), Kristen Papatomas (JAV), Lawrence F. Carnevale (JAV), Michele L. Abraham (JAV), Dave Drab (JAV), William R. Cornish (Jungtinė Karalystė) ir kiti bendrosios teisės tradicijų sistemos autoriai, kurių tyrimais ir nuomonėmis gausiai remiamasi tolesniame dėstyme. Kontinentinės teisės tradicijų valstybėse, dauguma darbo autoriui prieinamų tyrimo šaltinių yra Danijos, Vokietijos, Rusijos, Suomijos ir kitų užsienio valstybių teisininkų darbuose. Paminėtini Ole Borch (Danija), Lee Reicher (Portugalija), Lutz van Raden (Vokietija), Paul Friederichs (Vokietija), Francois Dessemontet (Prancūzija), Vlodymyr Sydenko (Ukraina), Zacco Pill (Vokietija), Mikko Valimaki (Suomija) autorių darbai, kuriuose sistemiškai analizuojama bendrovės komercinių paslapčių apsauga.

Apibendrinus užsienio šalių tyrimų apžvalgą, galima teigti, jog daugelio autorių darbai yra prasmingi, juose reikšmingai pateikiami bendrieji komercinių paslapčių apsaugos teisinių prielaidų ir sampratos argumentai, drąsiai reiškiamos nuomonės dėl komercinių paslapčių apsaugos tinkamo realizavimo. Pastarųjų tyrimo šaltinių analizė, šaltinių tarpusavio sugretinimas lyginamosios analizės metodų pagalba įgalina kritiškai vertinti įvairias komercinių paslapčių apsaugos prielaidų ir sampratos teorijas, jas adaptuoti ir modeliuoti labiausiai tinkamo komercinių paslapčių apsaugos mechanizmo įgyvendinimo paieškoms, nustatyti komercinių paslapčių, kaip savarankiškos pramoninės nuosavybės objektų apsaugos formos vystimosi tendencijas užsienio šalių teisės jurisprudencijoje, o kartu suteikia galimybę pagrįstai remtis gautais tyrimų rezultatais ieškant optimalios nacionalinės pramoninės nuosavybės objektų apsaugos.

Tyrimo metodologija. Komercinių paslapčių apsauga tiriama remiantis normatyvizmo teorijos postulatais, stengiamasi neišeiti už teisės normatyviojo lygmens ribų, nebent tai būtų neišvengiama tyrimų kontekstui apibūdinti. Taikant lyginamąjį, analitinį metodus yra grupuojamos

įvairios teorinės komercinių paslapčių apsaugos prielaidų ir sampratos koncepcijos, pabrėžiami atskiri jų privalumai. Vadovaujamosi metodologine nuostata, kad teisės sistemai priskiriamą reiškinį nesunkiai galima identifikuoti analizuojant teisinių reiškinų formaliuosius požymius.

Siekiant tyrimo tikslų taip pat yra remiamasi bendraisiais mokslinio pažinimo metodais, taikomi tiek teoriniai metodologiniai, tiek konkretūs instrumentiniai teisinės tikrovės tyrimo būdai. Taikant teisės dogmatikos, kritinės ir sisteminės analizės metodus, indukciją, dedukciją, sintezę, kitus pagalbinius metodus siekta nuoseklios ankstesnių teisės moksle pripažintų teorijų ir išvadų kritinės analizės, kuria remiantis grindžiama komercinių paslapčių, kaip savarankiško pramoninės nuosavybės objektų apsaugos instituto samprata.

Indukcinis-dedukcinis ir sintezės metodai buvo taikomi analizuojant bendro pobūdžio komercinių paslapčių apsaugos prielaidų ir sampratos teorijas, empirinius teisinės praktikos duomenis, formuluojant apibendrinimus ir rengiant išvadas dėl bendrovės komercinių paslapčių apsaugos.

Formuluojant pagrindines tyrimo sąvokas (bendrovė, komercinės paslaptys, komercinių paslapčių apsauga, konfidenciali bendrovės informacija, vieša bendrovės informacija, komercinių paslapčių rūšys ir pan.), kurios darbe naudojamos kaip svarbūs tyrimų įrankiai, taikyti lingvistinis-teleologinis, integracinis-sisteminis metodai.

Plačiai taikomas sociologinis tyrimo kiekybinės analizės metodas. Komercinių paslapčių apsaugos samprata iliustruojama teismų praktikos, teisinės jurisprudencijos pavyzdžiais. Lietuvos Respublikos Aukščiausiojo Teismo ir užsienio valstybių teismų praktikos pavyzdžių deskriptyviu palyginimu siekta komercinių paslapčių formalios analizės, praktinio pritaikomumo tikslų, kartu ir patikrinti kai kurias išvadas remiantis gausia empirine medžiaga. Sisteminės analizės metodas leido pažvelgti į abstraktaus pobūdžio komercinių paslapčių sampratos dalykus kaip į pramoninės nuosavybės visumą sudarančios sistemos dalį, ieškoti sutampančių sistemos elementų požymių, sąsajų ir skirtumų.

Atliekant komercinių paslapčių apsaugos tyrimą plačiai remtasi Lietuvos Respublikos teisės aktais, jų turinį aiškinančiais, sukonkretinančiais Lietuvos Respublikos Aukščiausiojo Teismo sprendimais ir nutartimis. Tokį pasirinkimą nulėmė abstrakčiai formuluojamų kriterijų, keliamų komercinėms paslaptims ir jų praktinio pritaikomumo mūsų šalyje tikslai. Pasirinkti būtent tokie teisės šaltiniai, kuriuose eksplicitiškai ir implicitiškai yra išreikštos pagrindinės komercinių paslapčių apsaugos nuostatos (imperatyvai), analizuojami tokie teisinės praktikos šaltiniai, kuriuose būtinai vienaip ar kitaip yra formuluojami, įtvirtinami, aiškinami, plėtojami, taikomi komercinių paslapčių apsaugos aspektai. Kartu gausiai remtasi užsienio šalių teorine medžiaga, t. y. užsienio

autorių darbais, analizuojamos skirtingos komercinių paslapčių apsaugos sampratos ir prielaidų teorijos, gauti duomenys apibendrinami siekiant išskirti ir sugrupuoti dominuojančias komercinių paslapčių apsaugos koncepcijas. Remiantis teismų praktika ir teisės doktrina buvo ieškoma teisinių argumentų, kurie patvirtintų ar paneigtų skirtingas komercinių paslapčių apsaugos sampratos ir prielaidų teorijas, pagelbėtų formuluojant platesnius apibendrinimus ir išvadas dėl daugelio su komercinėmis paslaptimis ir jų apsauga susijusių teisinių reiškinių ir procesų.

Tyrimų rezultatai. Remiantis teoriniais ir praktiniais tyrimų analizės argumentais, nacionaliniu ir užsienio šalių bendrovės komercinių paslapčių apsaugos kaip specialios pramoninės nuosavybės objektų apsaugos formos teisiniu reglamentavimu, taip pat antrinais teisės šaltiniais – doktrina, teismų praktika, autoritetingomis teisininkų nuomonėmis ir praktiniais pavyzdžiais, darbe yra nustatyti svarbiausi bendrovės komercinių paslapčių apsaugos elementai:

- įvardintos pagrindinės komercinių paslapčių apsaugos prielaidų ir sampratos teorijos;
- sukonkretinti ir išanalizuoti formaliosios teisės kriterijai, taikomi informacijai, kurią siekiama pripažinti ir saugoti bendrovės komercinių paslapčių apsaugos forma;
- nustatyti bendrovės komercinių paslapčių apsaugos objektai;
- detalizuoti teisiniai bendrovės komercinių paslapčių apsaugos būdai ir priemonės, įskaitant bendrovės komercinių paslapčių apsaugos specifiką civilinių ir darbo teisinių santykių kontekste;
- išanalizuoti civilinės atsakomybės bendrovės komercinių paslapčių apsaugos pažeidimų atvejais taikymo ypatumai.

Taip pat, tyrimų rezultatams priskirtini kiti, disertacijos pradžioje keliami darbo uždaviniai. T.y.:

- įvardintas bendrovės komercinių paslapčių, kaip specialios pramoninės nuosavybės apsaugos formos santykis ir vieta kitų pramoninės nuosavybės apsaugos formų atžvilgiu;
- atskleisti bendrovės komercinių paslapčių apsaugos ypatumai ir taikymo galimybės tarptautiniu, regioniniu lygmenimis, taip pat analizuojama bendrovės komercinių paslapčių apsaugos patirtis ir ypatumai JAV;
- įvertintas bendrovės komercinių paslapčių apsaugos teisinis reglamentavimas Lietuvoje, jo atitikimas tarptautinei ir regioninei teisei;

Apimtis ir struktūra. Darbo apimtis – 201 puslapis. Disertaciją sudaro įvadas, tyrimų apžvalga, darbo metodologija, keturios dalys, kuriose išdėstyti tyrimų rezultatai, išvados, rekomendacijos ir pasiūlymai. Darbo pabaigoje pateikiamas norminių teisės aktų, teismų praktikos, mokslinės literatūros šaltinių ir autoriaus publikacijų disertacijos tema sąrašas, pridedamas

informacijos grupių, sudarančių galimai aktualius bendrovės komercinių paslapčių apsaugos objektus, sąrašas (priedas).

DARBO APŽVALGA

Bendrovės komercinių paslapčių samprata. Pirmoje darbo dalyje „Bendrovės komercinių paslapčių samprata“ analizuojamos komercinių paslapčių apsaugos teisinės ištakos, tiriamos komercinių paslapčių apsaugos teisinių prielaidų ir sampratų teorijos: sutartinių įsipareigojimų laikymosi, patikėjimo santykių ir neteisėto pasisavinimo ir nepagrįsto praturtėjimo teorijos. Remiamasi požiūrių dėl komercinių paslapčių apsaugos įvairove, akcentuojant tradicinius kontinentinės ir bendrosios teisės sistemų skirtumus. Ištyrus atitinkamus teisės šaltinius, konstatuojama, jog nepaisant objektyviai egzistuojančių teorinių-doktrinių skirtumų ir nuomonių įvairovių, bendrovės komercinių paslapčių apsaugos sąvoka yra universali, o informacija pripažįstama bendrovės komercinėmis paslaptimis, jei pastaroji atitinka formaliosios teisės keliamus reikalavimus: (1) informacijos vertingumo bendrovei kriterijų, siejamą su viešu jos neatskleidimu; ir (2) informacijos apsaugos nustatymo kriterijų. Remiantis pastaraisiais kriterijais, toliau analizuojama bendrovės informacija, kuri galėtų įgyti teisinę komercinių paslapčių apsaugos formą ir būti pripažįstama bendrovės komercinių paslapčių apsaugos objektais. Pastaroji disertacijos dalis pasižymi praktine reikšme, todėl disertacijos pabaigoje pateikiamas bendrovės informacijos, galimai saugomos komercinių paslapčių forma, sąrašas. Nors komercinių paslapčių forma galėtų būti saugomas platus spektras bendrovės informacijos ir interesų, tačiau teisės aktai imperatyviai nurodo kokio turinio bendrovės informaciją yra draudžiama pripažinti ir saugoti kaip konfidencialią bendrovės informaciją komercinių paslapčių pavidalu. Dalies pabaigoje pateikiama komercinių paslapčių apsaugos kaip bendrovės konkurencinio pranašumo priemonės samprata, ūkio subjektų konkurencijos teisinių santykių kontekste.

Bendrovės komercinių paslapčių apsauga. Antroji darbo dalis „Bendrovės komercinių paslapčių apsauga“ skiriama tinkamų bendrovės komercinių paslapčių apsaugos teisinių modelių paieškoms ir apsaugos mechanizmo įgyvendinimui. Analizuojami bendrovės komercinių paslapčių apsaugos būdai ir priemonės sutartinių santykių ir kitais užsienio šalių teisės doktrinos

įvardijamais pagrindais. Pagrindinis dėmesys skiriamas bendrovės komercinių paslapčių apsaugai sutartinių teisinių santykių pagrindu, t.y. civilinėms sutartims dėl bendrovės komercinių paslapčių apsaugos (konfidencialumo sutartims), dėl ko analizuojamos esminės ir kitos pastarųjų sutarčių sąlygos, pateikiama praktinė sutarties nuostatų reikšmė saugant konfidencialią bendrovės informaciją ikisutartinių, sutartinių santykių metu ir šiems pasibaigus. Taip pat, tiriami bendrovės komercinių paslapčių apsaugos ypatumai darbo teisinių santykių metu, darbo sutarčių nuostatos dėl komercinių paslapčių apsaugos, pateikiamas pastarojo apsaugos būdo įvertinimas, privalumai ir trūkumai. Kadangi nekonkuravimo susitarimai taip pat pripažįstami kaip netiesioginis bendrovės komercinių paslapčių apsaugos būdas, todėl šios sutartys analizuojamos kartu su kitais komercinių paslapčių apsaugos realizavimo mechanizmais. Greta bendrovės komercinių paslapčių apsaugos sutartinių teisinių santykių pagrindu, analizuojami ir JAV, Jungtinės Karalystės ir Kanados teisės doktrinosse įtvirtinti bendrovės komercinių paslapčių apsaugos pavyzdžiai, kuomet pramoninės nuosavybės objektai komercinių paslapčių forma yra saugomi nesant rašytinio, tikslaus ar aiškiai apibrėžto susitarimo tarp šalių, o remiantis informacijos patikėjimo teorijos, geros valios ar lojalumo darbdaviui doktrinomis. Dalies pabaigoje pateikiama bendrovės komercinių paslapčių apsauga bendrovės ir akcininkų tarpusavio santykiuose.

Bendrovės komercinių paslapčių apsaugos reglamentavimas tarptautiniu ir regioniniu lygmenimis. Komercinių paslapčių apsaugos ypatumai JAV. Trečioji disertacijos dalis skiriama komercinių paslapčių apsaugos įtvirtinimui tarptautiniu, regioniniu lygmenimis, o taip pat analizuojami bendrovės komercinių paslapčių apsaugos ypatumai šešiose JAV valstijose (Niujorko, Mičigano, Teksaso, Kolorado, Vašingtono, Kalifornijos valstijose). Tiriami tarptautinės ir regioninės teisės šaltiniai, t.y. Pasaulio prekybos organizacijos steigimo sutarties 1C priedas, Sutartis dėl intelektinės nuosavybės teisių aspektų, susijusių su prekyba, Paryžiaus konvencija dėl pramoninės nuosavybės saugojimo, Šiaurės Amerikos laisvosios prekybos sutartis, Europos Parlamento ir Tarybos direktyva dėl intelektinės nuosavybės teisių gynimo ir kiti teisės šaltiniai, kurie tiesiogiai ir netiesiogiai įtvirtina konfidencialios informacijos, komercinių paslapčių forma, apsaugą. Aktuali ir JAV bendrovės komercinių paslapčių apsaugos patirties analizė, kadangi pastaroji stipriai pramoniniu lygmeniu išsivysčiusi valstybė turi specialų teisinį reglamentavimą, plačiai ištobulintą bendrovės komercinių paslapčių apsaugos mechanizmą ir neabejotinai įtakoja tarptautinį ir regioninį komercinių paslapčių apsaugos reglamentavimą.

Civilinė atsakomybė bendrovės komercinių paslapčių pažeidimų atvejais. Ketvirtoje darbo dalyje tiriami civilinės atsakomybės bendrovės komercinių paslapčių apsaugos pažeidimų atvejais taikymo ypatumai Lietuvoje. Analizuojami galimi ginčų sprendimo būdai,

pažeistų teisių gynimo civiline tvarka galimybės, kita civilinės atsakomybės taikymo problematika. Konstatavus pažeistų teisių gynimo civiline tvarka būdų ribotumą, kurie susiję su pramoninės nuosavybės, komercinių paslapčių forma, objektų savybėmis, bendrovės komercinių paslapčių apsaugos objektų vertės nustatymo problema, ieškoma teisinių priemonių ir alternatyvų užtikrinant efektyvią bendrovės konfidencialios informacijos apsaugą, įskaitant galimus susitarimus dėl netesybų (baudos) taikymo. Civilinė atsakomybė bendrovės komercinių paslapčių pažeidimų atvejais tiriama sistemiškai, atsižvelgiant į bendrąsias civilinės atsakomybės taikymo sąlygas: tai: neteisėti veiksmai (Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.246 straipsnis), priežastinis ryšys (Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.247 straipsnis), kaltė (Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.248 straipsnis), žala (Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.249 straipsnis).

DARBO IŠVADOS

Remiantis atliktu bendrovės komercinių paslapčių apsaugos tyrimu, darbe formuluojamos šios išvados:

Dėl bendrovės komercinių paslapčių apsaugos sampratos:

1. Galimybės saugoti bendrovės komercines paslaptis grindžiamos įvairiomis komercinių paslapčių apsaugos teisinių prielaidų teorijomis. Kiekviena jų – sutartinių santykių laikymosi, patikėjimo santykių bei neteisėto pasisavinimo ir nepagrįsto praturtėjimo teorijos yra santykinės ir savitai aiškina komercinių paslapčių apsaugos sampratą, priklausomai nuo valstybės priskyrimo atitinkamai teisės sistemai, teisinio reglamentavimo ir teismų praktikos ypatumų. Komercinių paslapčių apsauga kontinentinės teisės tradicijų šalyse, įskaitant Lietuvą, grindžiama sutartinių santykių laikymosi teorija, kuomet bendrovės komercinių paslapčių apsauga užtikrinama susitarimo tarp šalių (sutarties) pagrindu.
2. Pasaulinėje teisės doktrinoje egzistuoja skirtingos komercinių paslapčių apsaugos teisinių prielaidų ir sampratos teorijos, tačiau formaliosios teisės šaltiniai (tarptautinio, regioninio, nacionalinio pobūdžio teisės normos, precedentinės teisės aktai) komercinių paslapčių sąvoką apibrėžia tapačiai. Pripažįstama, kad bendrovės komercinėmis paslaptimis laikoma bendrovės informacija, atitinkanti teisinius informacijos turinio ir apsaugos kriterijus.
3. Informacija, sudaranti bendrovės komercines paslaptis privalo atitikti informacijos komercinės (ekonominės) vertės kriterijų, siejamą su informacijos slaptumu, jos nebuvimu viešojoje erdvėje ir informacijos apsaugos mechanizmo nustatymo kriterijų, kuriuo remiantis informacijos savininkas imasi protingų pastangų informacijos slaptumui išsaugoti.

Tam tikro turinio bendrovės informaciją draudžiama pripažinti bendrovės komercinėmis paslaptimis ir remiantis įstatymais, ji laikoma vieša bendrovės informacija.

4. Bendrovės komercinių paslapčių apsaugos objektais gali būti pripažįstama ypatingai plataus turinio bendrovės informacija, atitinkanti formaliosios teisės informacijai ir jos apsaugai keliamus kriterijus, įskaitant, bet neapsiribojant bendrovės valdymo, planavimo, gamybos, technikos, mokslų technologijų, finansų, rinkos, partnerių, kainų, derybų, sutarčių ir kito turinio bendrovės informaciją.

Dėl bendrovės komercinių paslapčių apsaugos įgyvendinimo:

5. Komercinių paslapčių apsaugos formos santykiniais pranašumais prieš kitas pramoninės nuosavybės apsaugos formas laikytina galimybė saugoti itin platus turinio konfidencialią bendrovės informaciją, formalių teisinės registracijos procedūrų nebuvimas, taip pat galimybė ilgalaikei bendrovės informacijos apsaugai.
6. Tinkamas bendrovės komercinių paslapčių apsaugos realizavimas priklauso ne tik nuo teisinio komercinių paslapčių reglamentavimo ar teismų praktikos ypatumų šalyje. Remiantis komercinių paslapčių sąvokos apibrėžimu, informacijos savininkas privalo savarankiškai įgyvendinti vieną iš komercinių paslapčių apsaugos kriterijų ir imtis protingų fizinio, techninio, teisinio, organizacinio ar kitokio pobūdžio priemonių, kuriomis siekiama informacijos apsaugos.
7. Bendrovės komercinių paslapčių apsaugos modelis kontinentinės teisės sistemos šalyse, įskaitant ir Lietuvą, realizuojamas sutartinių teisinių santykiu pagrindu, t.y. sudarius savarankišką susitarimą dėl bendrovės komercinių paslapčių apsaugos arba įtraukus bendrovės komercinių paslapčių apsaugos nuostatas civilinėse, darbo sutartyse arba nekonkuravimo susitarimuose.
8. Bendrovės komercinių paslapčių apsaugos modelis bendrosios teisės sistemos šalyse (JAV, Jungtinėje Karalystėje, Kanadoje, Australijoje) įgyvendinamas sutartinių teisinių santykiu pagrindu, o taip pat taikant patikėjimo ir geros valios doktrinas, kurių turinys išplėtotas teismų praktikos bylose.

Dėl bendrovės komercinių paslapčių apsaugos tarptautiniu, regioniniu lygmenimis:

9. Komercinių paslapčių apsauga yra garantuojama tarptautiniu, regioniniu ir nacionaliniu lygmenimis. Nors komercinių paslapčių apsaugos tarptautinis ir regioninis reglamentavimas nėra išvystytas, tačiau pastaroji pramoninės nuosavybės apsaugos forma tiesiogiai įtvirtinama Pasaulio prekybos organizacijos steigimo sutarties 1C priede, Sutartyje dėl

intelektinės nuosavybės teisių apsaugos aspektų, susijusių su prekyba, o netiesiogiai komercinių paslapčių apsaugą įtvirtina Paryžiaus konvencija dėl pramoninės nuosavybės saugojimo.

10. Bendrovės komercinių paslapčių apsauga Lietuvoje visiškai atitinka tarptautinius komercinių paslapčių apsaugai keliamus reikalavimus ir yra saugoma civilinės, darbo, konkurencijos teisės šakų normomis.

Dėl civilinės atsakomybės esant bendrovės komercinių paslapčių apsaugos pažeidimams:

11. Remiantis Lietuvos Respublikos teisės aktų analize, civilinė atsakomybė, esant bendrovės komercinių paslapčių apsaugos pažeidimams, kyla sutartinių teisinių santykių pagrindu, kuomet iš sutarties turinio galima tiksliai nustatyti saugomus komercinių paslapčių objektus dėl kurių apsaugos susitarta. Sutartinė civilinė atsakomybė taikytina bendrovės darbuotojams, klientams, kontrahentams, partneriams, kitiems tretiesiems asmenims.
12. Išimtiniais atvejais civilinė atsakomybė gali kilti delikto pagrindu – t. y. kaip įstatyme numatytos bendrojo pobūdžio pareigos saugoti patikėtas bendrovės komercines paslaptis pasekmė. Deliktinė civilinė atsakomybė galėtų būti taikytina bendrovės valdybos, stebėtojų tarybos nariams.
13. Bendrovės komercinių paslapčių objektų savybės (nematerialus turtas, kurio tikslus įvertinimas dažnai negalimas) skatina šalis taikyti sutartinę civilinę atsakomybę, akcentuojant ne nuostolių atlyginimą, o sutariant dėl netesybų (baudos) kaip civilinės atsakomybės formos taikymo už patį sutarties pažeidimo faktą. Atkreiptinas dėmesys, jog fiksuojant netesybų (baudos) dydį, privalu nepažeisti Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse numatytų teisingumo, protingumo ir sąžiningumo principų.

REKOMENDACIJOS IR PASIŪLYMAI

Remiantis atliktu bendrovės komercinių paslapčių apsaugos tyrimu ir jo pagrindu suformuluotomis išvadomis, taip pat teikiamos šios rekomendacijos dėl bendrovės komercinių paslapčių apsaugos:

1. Siekiant efektyvios bendrovės komercinių paslapčių apsaugos Lietuvoje, tikslingi sutartiniai teisiniai santykiai, kurių pagrindu tarp šalių nustatoma konfidencialumo pareiga ir tiksliai bei preciziškai apibrėžiama informacija ar kriterijai, kuriais remiantis atitinkamo turinio

informacija pripažįstama bendrovės komercinių paslapčių apsaugos objektu (nustatomas bendrovės komercinių paslapčių sąrašas). Priešingu atveju, rizikuojama neįrodyti pakankamo teisinio pagrindo dėl konfidencialumo išipareigojimų, o tai užkirstų kelią sėkmingam civilinės ir kitų rūšių teisinės atsakomybės realizavimui.

2. Patartina sudaryti savarankiškas civilinės teisės sutartis dėl bendrovės komercinių paslapčių apsaugos, jose nustatant komercinių paslapčių apsaugos objektus (sutarties dalyką), detalizuojant konfidencialumo pareigos pažeidimus, įtvirtinant informacijos apsaugos trukmę, konkretizuojant civilinės atsakomybės taikymo sąlygas ir kitas bendrovės komercinių paslapčių apsaugos sąlygas. Nesant savarankiškos sutarties dėl bendrovės komercinių paslapčių apsaugos, konfidencialumo nuostatas privalu įtraukti civilinėse, darbo sutartyse, taip pat nekonkuravimo susitarimuose.
3. Rekomenduotina aktyviais veiksmais įgyvendinti bendrovės komercinių paslapčių apsaugą ir imtis fizinio, techninio, teisinio, organizacinio ar kitokio pobūdžio priemonių informacijos apsaugai užtikrinti. Tokiu būdu realizuojamas vienas iš bendrovės komercinių paslapčių apsaugos kriterijų, o konfidencialumo sutartis pravartu sudaryti su bendrovės darbuotojais, partneriais, klientais, kontrahentais, kitais asmenimis, kurie potencialiai kelia riziką dėl bendrovės komercinių paslapčių apsaugos.
4. Bendrovės komercinių paslapčių apsaugos objektų savybės (nematerialus turtas, kurio tikslus įvertinimas dažnai negalimas) sukelia nuostolių dydžio įrodinėjimo problemas. Todėl, rekomenduojama sutartinių santykių pagrindais nustatyti ir taikyti sutartinę civilinę atsakomybę, akcentuojant ne nuostolių atlyginimą, o sutariant dėl netesybų (baudos) kaip civilinės atsakomybės formos taikymo už patį sutarties pažeidimo faktą.

Atlikus bendrovės komercinių paslapčių apsaugos tyrimą pastebėta nežymių Lietuvos Respublikos teisinio reglamentavimo netikslumų, todėl **siūlytina**:

1. Suderinti Lietuvos Respublikos teisės aktuose vartojamas sąvokas ir terminologiją, skirtas komercinių paslapčių apsaugai. Apibrėžiant komercinių paslapčių sąvoką skirtinguose Lietuvos Respublikos teisės aktuose derėtų atsisakyti esamų sąvokų, kurios nurodo komercinių paslapčių informacijos rūšį, o Lietuvos Respublikos teisės aktuose vartojamas sąvokas „komercinės gamybinės paslaptys“ (Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas (Valstybės žinios, 2000, Nr. 74-2262)), „komercinės technologinės paslaptys“ (Lietuvos Respublikos darbo kodeksas (Valstybės žinios, 2002, Nr. 64-2569)), „komercinės

gamybinės paslaptys“ (Lietuvos Respublikos bankų įstatymas (Valstybės žinios, 2004, Nr.54-1832)) pakeisti vieningai Lietuvos Respublikos teisės aktuose vartojama sąvoka – „komercinės paslaptys“.

2. Patikslinti tarptautinės teisės dokumento – Pasaulio prekybos organizacijos steigimo sutarties, 1C priede, Sutartyje dėl intelektinės nuosavybės teisių aspektų, susijusių su prekyba (Valstybės žinios, 2001, Nr. 46-1620) vartojamas sąvokas ir terminologiją, bei Sutarties 7 skyriaus, 39 straipsnyje įtvirtintą sąvoką „komercinių paslapčių apsauga“ pakeisti sąvoka „neatskleistos informacijos apsauga“ („Protection of Undisclosed information“).
3. Pakeisti Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 16 straipsnio 4 dalį (Valstybės žinios, 1999, Nr. 30-856), kurioje nustatytas draudimas asmenims, kuriems komercinė paslaptis tapo žinoma dėl jų darbo ar kitokių sutartinių santykių su ūkio subjektu panaudoti šią informaciją praėjus ne mažiau kaip vieneriems metams nuo darbo ar kitokių sutartinių santykių pasibaigimo ir nustatyti ilgesnį bendrovės komercinių paslapčių apsaugos terminą. Atsižvelgiant į užsienio šalių teisinio patirtį, pagrįstu laikomas apsaugos laikotarpis nuo dviejų iki penkerių metų.

MOKSLINIŲ PUBLIKACIJŲ SĄRAŠAS

1. Algirdas Matkevičius. Bendrovės komercinės paslapties objektas // Jurisprudencija, 2007, Nr. 10 (100), p. 84-91.
2. Algirdas Matkevičius. Civilinė atsakomybė bendrovės komercinių paslapčių apsaugos pažeidimų atvejais // Jurisprudencija, 2008, Nr. 5 (107), p. 50-60.

GYVENIMO APRAŠYMAS

Gimimo data, vieta: 1979m. gegužės 1d., Vilnius
Tautybė: lietuvis
Kontaktiniai duomenys: Mokyklos g. 26-15, Vilnius
Tel.: +37052650999; +37062018069
El.paštas: algirdas.matkevicius@yahoo.com arba
algirdas@investorsforum.lt

Šeimyninė padėtis: nevedęs
Išsilavinimas: nuo 2003m. esu Mykolo Romerio universiteto, Teisės fakulteto, Civilinės ir komercinės teisės katedros doktorantas, lektorius;
2001-2003m. Teisės mokslų magistras;
specializacija – civilinė, komercinė, investicijų, tarptautinė sporto teisė;
2001-2003m. mokslinės stažuotės Kopenhagos (Danija), Orlando (JAV) universitetuose;
1997-2001m. Teisės mokslų bakalauras;
1997m. baigiau Vilniaus Sietuvos vidurinę mokyklą.

Darbo patirtis: nuo 2008m. dirbu teisininku UAB „Eurovaistinė“;
nuo 2005m. dirbu asistentu Mykolo Romerio universitete, Civilinės ir komercinės teisės katedroje, dėstomi dalykai –

Civilinė teisė (specialioji dalis);
2003-2008m. dirbau teisininku-patarėju užsienio investuotojų asociacijoje „Investors‘ Forum“;
2005-2007m. dirbau teisininku-konsultantu Vilniaus m. Savivaldybėje, teisinės pagalbos centre;
2005-2008m.dirbau teisininku Europos Parlamento institucijoje, atstovaujant Europos Parlamento narių interesus;
2001-2003m. dirbau teisininku UAB „NIK“.

Kita veikla: esu Lietuvos jaunųjų mokslininkų draugijos narys, aktyvus seminarų, konferencijų, diskusijų teisiniais klausimais dalyvis.

Kalbiniai įgūdžiai: lietuvių (gimtoji); anglų (puikiai); rusų (gerai); danų (vidutiniškai).

Darbo su kompiuteriu įgūdžiai: dirbu pagrindinėmis vartotojų programomis: MS Office (MS Word, MS Excel, MS PowerPoint, MS Outlook), Internet Explorer ir kt.

Asmeninės savybės: esu atsakingas, darbštus ir siekiantis tik geriausių rezultatų.